

Bir Üniversite Hastanesinin Yoğun Bakım Ünitesi Hemşirelerinde Yaşam Kalitesi, İş Kazaları ve Vardiyalı Çalışmanın Etkileri

Didem Yüzügüllü, Necdet Aytaç, Muhsin Akbaba
Çukurova Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı,
Adana

Amaç

- Bu çalışmanın amacı bir üniversite hastanesinin yoğun bakım ünitelerinde vardiyalı sistemle çalışan hemşirelerin yaşam kalitesinin ve iş kazası geçirme oranlarının incelenmesidir.

Gereç ve Yöntem

- Kesitsel tipteki çalışmamızın evrenini bir üniversite hastanesinin yoğun bakım ünitelerinde çalışan hemşirelerin tamamı oluşturdu.
- Toplam 176 hemşirenin tamamına ulaşılması hedeflendi.
- Ancak gebelik, doğum izni, hastalık, görevlendirme nedeniyle izinli olma ve araştırmaya katılmayı kabul etmeme gibi nedenlerden dolayı çalışma **144 (evrenin % 81'i)** kişi ile Eylül-Ekim 2017 tarihleri arasında yapıldı.
- Etik Kurul ve Başhekimlik izinleri alındı.

Gereç ve Yöntem-2

- Katılımcılara sosyo-demografik ve mesleki özelliklerle ilgili toplam 15 soru içeren bir anket
- Türkiye'de geçerlilik ve güvenirlik çalışmaları yapılmış Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Yaşam Kalitesi Ölçeği Kısa Formu Türkçe Versiyonu (WHOQOL-BREF-TR) uygulanmıştır.

Gereç ve Yöntem-3

- Türkçe geçerlilik çalışmaları sırasında bir ulusal soru eklenmesiyle oluşan WHOQOL-BREF-TR 27 sorudan oluşmaktadır.
- İlk iki genel soru dışındaki sorular kullanılarak bedensel, ruhsal, sosyal, çevre ve ulusal çevre alan puanları hesaplanmıştır.
- Türkçe Versiyonu (27. soru ulusal sorudur) kullanıldığında Çevre alan skoru çevre-TR olarak adlandırılır.

Gereç ve Yöntem-4

- Her alanın toplam soru sayısı farklıdır.
- Dolayısıyla puan aralığı her alan için farklıdır.
- Alınan puan arttıkça yaşam kalitesi de artmaktadır.

Gereç ve Yöntem-5

- Bu araştırmanın **bağımlı değişkenleri**, yaşam kalitesi alan puanları ve geçirdikleri iş kazaları iken,
- **bağımsız değişkenleri** ise yaş, görev yaptığı yoğun bakım ünitesi, cinsiyet, meslekteki görev süresi, son bir yıl içinde izin kullanma durumu ve medeni durumudur.

Gereç ve Yöntem-6

- Bağımlı-bağımsız değişkenler arasındaki ilişki için t testi ve ki-kare testi ile değerlendirildi.
- İstatistiksel analizler *SPSS for Windows* 19.0 kullanılarak yapıldı.
- Anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edildi.

Bulgular

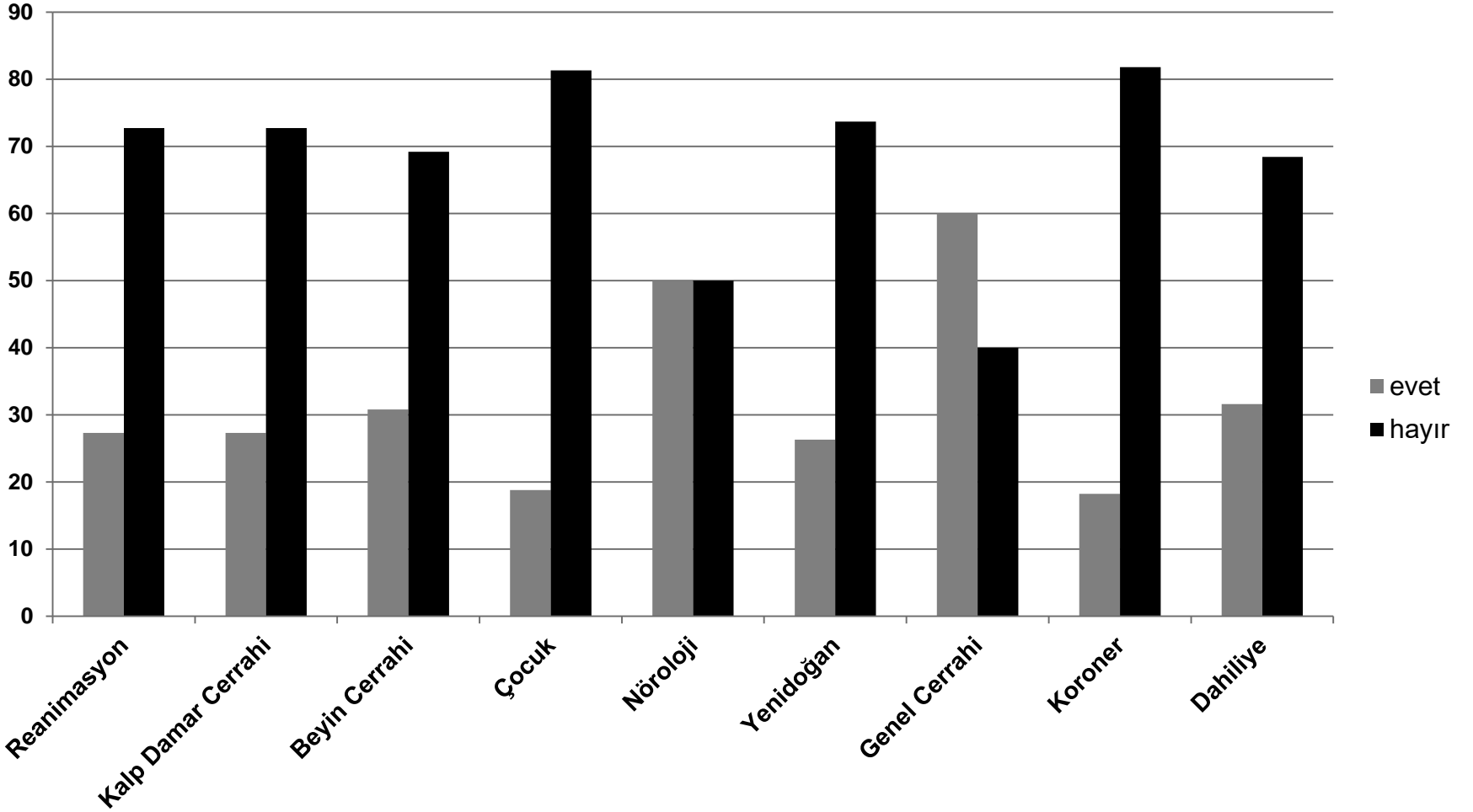
Tablo 1. Katılımcıların Sosyodemografik Özelliklerinin Dağılımı

Özellikler		S	%
		ayı	
Yaş Grupları (yıl)	<30	88	61,1
	30-39	51	35,4
	≥40	5	3,5
Cinsiyet	Erkek	28	19,4
	Kadın	116	80,6
Meslekteki Yıl	≤5 yıl	67	46,5
	6-10 yıl	48	33,3
	≥11 yıl	29	20,2
Medeni Durum	Evli	76	52,8
	Evli değil(bekar/boşanmış/dul)	68	47,2
Çocuk Sahibi Olma	Evet	62	43,1
	Hayır	82	56,9
Sigara Kullanma	Evet	32	22,2
	Hayır	112	77,8
Alkol Kullanma	Evet	17	11,8
	Hayır	127	88,2
Kronik Hastalık	Var	7	4,9
	Yok	137	95,1
Toplam		144	100,0

Tablo 2. Katılımcıların Özelliklerine Göre İş Kazası Geçirme Durumlarının Dağılımı

	Son Bir Yıl İçinde İş Kazası Geçirme				Toplam		p
	Evet		Hayır		Sayı	% ^b	
	Sayı	% ^a	Sayı	% ^a			
Meslekteki Yıl							
≤5 yıl	34	50,7	33	49,3	67	46,5	<0,001
6-10 yıl	8	16,7	40	83,3	48	33,3	
≥11 yıl	3	10,3	26	89,7	29	20,2	
Cinsiyet							
Erkek	18	64,3	10	35,7	28	19,4	<0,001
Kadın	27	23,3	89	76,7	116	80,6	
Son Bir Yıl İçinde İzin Kullanma							
Evet	32	27,8	83	72,2	115	79,9	0,078
Hayır	13	44,8	16	55,2	29	20,1	
Vardiyalı Sistemle Çalışma							
Evet	41	36,3	72	63,7	113	78,5	0,013
Hayır	4	12,9	27	87,1	31	21,5	

Şekil 1. Yoğun Bakım Ünitelerinde İş Kazası Geçirme Yüzdeleri

Tablo 3. Hemşirelerin WHOQOL-BREF-TR Ölçeğinin Aldığı Puan Ortalamalarının Dağılımı

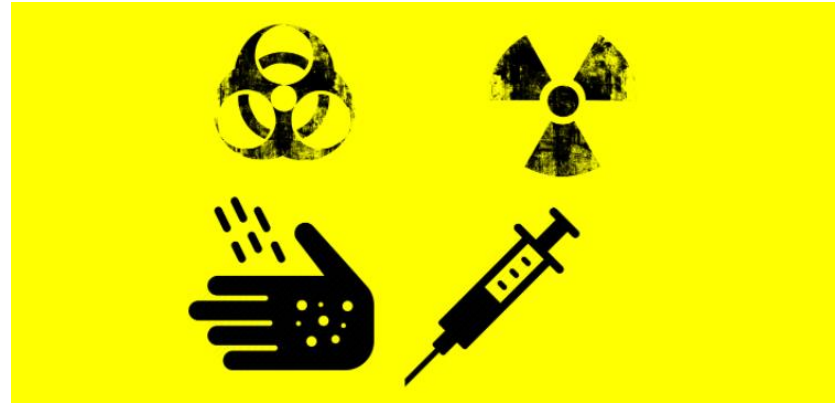
WHOQOL-BREF-TR	Alınabilecek puan aralığı	Alınan puan aralığı	Ortalama değer
Bedensel	7-35	11-35	24,64±4,22
Sosyal	3-15	3-15	9,62±2,73
Ruhsal	6-30	2-28	20,07±4,06
Çevre-TR	9-45	16-39	26,93±4,61

Tablo 4. Katılımcıların Özelliklerine Göre Yaşam Kalitesi Ortalamalarının Dağılımı

Özellikler	Bedensel Alan		Sosyal Alan		Ruhsal Alan		Çevre-TR Alan	
	Mean-Sd	p	Mean-Sd	p	Mean-Sd	p	Mean-Sd	p
Cinsiyet								
Erkek	24,39±3,37	0,732	8,11±2,58	0,001	17,86±3,69	0,001	24,86±5,08	0,008
Kadın	24,70±4,41		9,98±2,64		20,60±3,98		27,43±4,36	
Medeni Durum								
Evli	24,79±4,72	0,648	10,46±2,71	0,001	21,12±4,05	<0,001	27,66±4,41	0,045
Evli değil	24,47±3,61		8,68±2,44		18,90±3,77		26,12±4,72	
Son Bir Yılda İzin Kullanma								
Evet	24,80±4,37	0,364	9,89±2,66	0,018	20,33±4,02	0,125	27,10±4,61	0,394
Hayır	24,00±3,55		8,55±2,75		19,03±4,13		26,28±4,62	
Vardiyalı Sistemle Çalışma								
Evet	24,00±3,92	<0,001	9,05±2,53	<0,001	19,35±4,11	<0,001	26,49±4,57	0,027
Hayır	26,97±4,50		11,68±2,42		22,71±2,54		28,55±4,44	

Sonuç ve Öneriler

- Sağlık çalışanları diğer çoğu mesleğe göre daha fazla işle ilgili kaza geçirmektedir.
- Bu nedenle hastanelerde gerekli önlemlerin alınması, sağlık güvenliğinin sağlanması ve meslek hastalıklarının önlenmesi açısından önem taşımaktadır.

Sonuç ve neriler-2

- Yaşam kalitesi kişinin sağlık durumunu, günlük ve iř yaşamını önemli ölçüde etkilemektedir.
- Bütün bu sonuçlar işığında verimliliği artırabilmek için sağlık çalışanlarının yaşam kalitelerinin yükseltilmesinin ne kadar önemli bir husus olduğu anlaşılmaktadır.

Teşekkürler...